

Toekomstbestendige  
beroepen in de  
verpleging en  
verzorging

Beroepsprofiel  
hbo-opgeleide  
verpleegkundige

'regie en overzicht'

## Een nieuw beroepsprofiel: waarom?

De laatste tien jaar is er veel veranderd in het vak van verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten. Taken zijn anders verdeeld, de patiënt is veranderd en technologie is steeds belangrijker bij het verlenen van goede zorg. Daarom is het nodig de huidige beroepsprofielen opnieuw aan te laten sluiten bij de zorg van de toekomst. Deze zijn namelijk in 1999 (verzorgende) en 2000 (verpleegkundige) ontwikkeld. Er zijn drie nieuwe profielen opgesteld: die van mbo-opgeleide verpleegkundige, die van hbo-opgeleide verpleegkundige en die van verzorgende IG. In dit document lees je welke rol en vaardigheden **de hbo-opgeleide verpleegkundige** heeft.

## Wat is jouw rol?

Als hbo-verpleegkundige is de basis van jouw handelen het klinisch redeneren. Deze competentie heb je nodig omdat je voornamelijk werkt met zorgsituaties die onvoorspelbaar zijn en waar sprake is van een hoge mate van complexiteit. Klinisch redeneren is het voortdurende proces van gegevensverzameling en analyse gericht op de vragen over gezondheid en ziekte van een persoon en diens naasten. Het omvat het inschatten van risico's, vroegsignalering, probleemherkenning, interventie en monitoring.

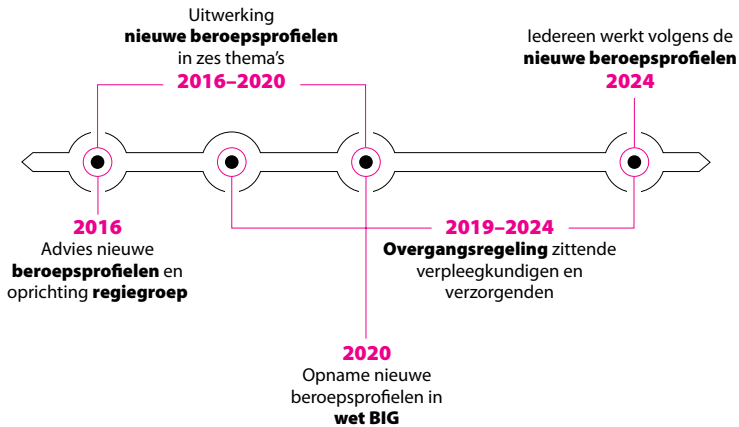
Het stellen van een verpleegkundige diagnose doe je met je kennis van anatomie, fysiologie, (psycho)pathologie en psychosociale processen. Daarbij kijk je niet alleen naar het probleem en de symptomen, maar schat je ook potentiële problemen en risico's in, en kijk je naar preventie. Op basis van de verpleegkundige diagnose kun je zorg indiceren: je bepaalt welke behandeling of ondersteuning een zorgvrager nodig heeft.

Naast je uitvoerende rol in de zorgverlening ben je als hbo-verpleegkundige bij uitstek de regisseur van het hele zorgproces. Je zorgt ervoor dat zoveel mogelijk sprake is van een samenhangend aanbod dat aansluit op de behoeften van (groepen) zorgvragers. Vanuit die regiefunctie neem jij het initiatief, je coördineert en organiseert de inzet van andere zorgverleners. Dat stem je af met de zorgvrager en diens naasten. Je bent een initiator en trekker op het gebied van kwaliteitszorg, innovatie en praktijkonderzoek. Je draagt actief bij aan de professionalisering van jouw werkgebied, onder andere door het begeleiden en coachen van collega-zorgverleners.

Voor een aantal voorbehouden handelingen kun je als hbo-verpleegkundige een zogenoemde zelfstandige bevoegdheid krijgen. Dit betekent dat je zonder toezicht en zonder tussenkomst van een opdrachtgever specifieke voorbehouden handelingen zelf mag indiceren en uitvoeren. Ten aanzien van een aantal andere voorbehouden handelingen geldt dat hbo-verpleegkundigen deze in opdracht van een arts of andere bevoegde zorgverlener zelfstandig mogen uitvoeren (dit noemt men functionele zelfstandigheid).



## Planning uitwerking beroepsprofielen\*



\* Onder voorbehoud van definitieve planning

## Welke vaardigheden heb je nodig?

Bij het profiel van hbo-opgeleide verpleegkundige hoort een aantal vaardigheden. Deze zijn gebaseerd op een internationaal bekend en geaccepteerd model voor het omschrijven van competenties van professionals in de zorg, het zogenaamde [CanMEDS-model](#). Hieronder lees je welke vaardigheden bij het profiel van hbo-opgeleide verpleegkundige horen.

### 1 Vakinhoudelijk handelen

- Je weet alles over de basisprincipes uit de anatomie, fysiologie, (psycho)pathologie en farmacologie, de ontwikkelingspsychologie en levensfasen van de mens, de principes van zelfmanagement en copingstijlen en houdt deze kennis ook bij;
- Je kunt de theoretische modellen achter de activiteiten en interventies net als de bronnen van het verpleegkundig handelen, de actuele richtlijnen en de professionele standaarden gebruiken, gerelateerd aan basiskennis over verschillende doelgroepen;
- Je kunt in complexe zorgsituaties risico's inschatten, problemen vroegtijdig signaleren (waaronder het signaleren van decompensatie en suïciderisico), interventies kiezen en uit (laten) voeren en de resultaten evalueren, waarbij je adequaat invulling geeft aan gezamenlijke besluitvorming (shared decision making) met zorgvragers en hun naasten;
- Je werkt volgens richtlijnen en kunt daar beargumenteerd vanaf wijken als de situatie, de wensen van de zorgvrager of eigen professionele of morele afwegingen daartoe aanleiding geven;
- Je kunt op basis van klinisch redeneren de verpleegkundige zorg of het zorg(leef)

plan vaststellen en organiseren gericht op het ondersteunen en bevorderen van het zelfmanagement van zorgvragers, hun naasten en hun sociale netwerk met als doel het optimaliseren van het functioneren handhaven of (opnieuw) verwerven van het zelfmanagement van de zorgvrager en diens naasten en om adequaat invulling te geven aan gezamenlijke besluitvorming (shared decision making) met zorgvragers, hun naasten en andere zorgverleners in relatie tot de zes dimensies van gezondheid;

- Je kunt voorbehouden en risicovolle handelingen uitvoeren, met inachtneming van de eigen bevoegdheid en bekwaamheid;
- Je kunt een zorgrelatie aangaan, gebaseerd op vertrouwen, gericht op resultaat met zorgvragers en uiteenlopende doelgroepen. Je kunt de zorgvrager te ondersteunen bij zijn of haar persoonlijke verzorging, daarbij rekening houden met de wensen van de zorgvrager, zijn behoeften, privacy en zijn of haar naasten;
- Je kunt initiatieven nemen op het gebied van kwaliteitszorg en professionalisering binnen een werkeenheden of expertisegebied, onder meer door het verzamelen, analyseren en interpreteren van informatie en het opzetten van (evidence based) onderzoek.



## 2 Communicatie

- Je kunt op verschillende niveaus bewust en effectief communiceren met relevante partijen, op basis van een open, respectvolle en inlevingsgerichte houding;
- Je kunt professioneel communiceren met een grote diversiteit aan zorgvragers en omgaan met culturele verschillen en daarmee gepaard gaande andere opvattingen over leven, ziekte, palliatieve zorg en het levenseinde. Je kunt adviezen geven en de zorgvrager of groepen van zorgvragers begeleiden, instrueren en motiveren;
- Je kunt met familie/mantelzorgers en het sociale netwerk van de zorgvrager communiceren over hun rol en inzet;
- Je kunt adequaat omgaan met agressie, grensoverschrijdend gedrag en onbegrepen gedrag bij zorgvragers, hun naasten en hun sociale netwerk;
- Je kunt uitstekend mondeling en schriftelijk formuleren en daarbij zo nodig vaktaal in gewone mensentaal omzetten;
- Je bent digitaal vaardig en maakt professioneel gebruik van eHealth, zorg op afstand en sociale media en bent op de hoogte van de nieuwste toepassingen van Informatie- en Communicatie Technologieën (ICT) in de zorg.

## 3 Samenwerking

- Je kunt op basis van actuele standaarden, samenwerkingsprocessen en de handreikingen daarin een visie op samenwerking formuleren en naar voren brengen, en op basis van die visie de samenwerking met samenwerkingspartners, collega's, zorgvragers, hun naasten en mantelzorgers steunen en waar nodig adequaat verwijzen;
- Je kunt een afweging maken tussen het inschakelen van mantelzorgers en vrijwilligers of het inschakelen van professionele zorg;
- Je kunt in (multidisciplinaire) teams een coördinerende/regierrol vervullen, collega-zorgverleners coachen, een bijdrage leveren, jezelf positioneren, waarbij je confrontaties en verschil van mening niet schuwt en kunt handelen vanuit een gelijkwaardige, collegiale en open houding met zorgvragers en hun

- naasten, met collega's in het multidisciplinaire team en met andere samenwerkingspartners;
- Je kunt in het samenwerkingsproces rekening houden met verschillende perspectieven, van collega's, zorgvragers en hun naasten en weet hier op professionele en respectvolle wijze mee om te gaan;
- Je kunt met kennis van ketenprocessen, van (potentiele) samenwerkingspartners buiten de zorg en van de organisatie van de zorg in de eigen regio, een sociale kaart en maatschappelijk steunsysteem opzetten, uitbouwen en toepassen;
- Je kunt door accurate verslaglegging en overdracht, met gebruik van moderne digitale technieken binnen wet en regelgeving rapporteren over de zorg voor patiënten en de informatie over die zorg efficiënt en effectief vastleggen, overleggen en nauwgezet overdragen aan collega's, ook over de eigen organisatiegrenzen heen.

## 4 Kennis en wetenschap

- Je kunt de principes van evidence based practice toepassen, kunt participeren in praktijkonderzoek en kunt elementaire kennis van methoden van onderzoek hanteren;
- Je houdt kennis, ontwikkelingen en actuele thema's op het eigen vakgebied bij volgens het concept van Leven Lang Leren;
- Je ondersteunt zorgvragers en hun naasten bij het nemen van beslissingen over de behandeling en het al of niet voortzetten daarvan, en houdt daarbij rekening met de eigen morele en ethische waarden;
- Je kunt de principes van reflectieve praktijkvoering hanteren, feedback geven en ontvangen om daarmee het wederzijds functioneren te verbeteren en kunt fungeren als rolmodel voor (aankomend) verpleegkundigen;
- Je houdt rekening met de moreel-ethische context van zorgverlening en met de invloed van levensbeschouwelijke en religieuze opvattingen op de zorgverlening en bespreekt ethische en zingevingsvraagstukken met collega's en zorgvragers;
- Je ontwikkelt jezelf door zelfreflectie en zelfbeoordeling en benadert je eigen



functioneren kritisch. Je maakt dit bespreekbaar en bent je bewust van je eigen morele en ethische waarden en gaat daar professioneel mee om.

## 5 Maatschappelijk handelen

- Je kunt met kennis van epidemiologie, preventie en gezondheidsvoorlichting interventies uitvoeren op het vlak van individuele en collectieve preventie en gezondheidsvoorlichting;
- Je kunt met kennis van de beginselen van zelfmanagement, leefstijlen en gedragsbeïnvloeding gezond gedrag en een gezonde leefstijl van zorgvragers stimuleren, en zorgvragers medeverantwoordelijk maken voor hun gezondheid, zo nodig door middel van outreachende zorg en bemoeizorg;
- Je kunt voorstellen doen voor programma's om gezond gedrag te stimuleren;
- Je bent in staat in een brede context relevante gegevens te verzamelen met het oog op vroegsignalering en risicobeoordeling;
- Je kunt zorg verlenen met respect voor de (cultuurgebonden) opvattingen van groepen mensen, zorgvragers en hun naasten over gezondheid en bij het verlenen van zorg rekening houden met hun persoonlijke eigenschappen en behoeften. Je bent in staat het sociale netwerk rond een zorgvrager te versterken.

## 6 Organisatie

- Je kunt een geïntegreerd inter- en multidisciplinair, samenhangend en zoveel mogelijk ononderbroken zorgaanbod organiseren, coördineren en regisseren en de continuïteit van zorg waarborgen samen met een zorgvrager. Je neemt hierbij de gedragsprotocollen in acht die horen bij de beroepsmatige verantwoordelijkheid;
- Je kunt met kennis van de verschillende organisatievormen en -principes het beleid van een organisatie beïnvloeden en zo een bijdrage leveren aan het werk- en leefklimaat binnen de organisatie;
- Je kunt op basis van bedrijfsmatig en zakelijk inzicht en kennis van de bekostiging van de zorg

op verantwoorde wijze omgaan met materialen en middelen en beslissingen te nemen over beleid (prioritering) en inzet van middelen voor de individuele (patiënten)zorg;

- Je kunt de nieuwste informatie- en communicatietechnologie voor de zorg inzetten bij de beroepsuitoefening, daarbij openstaand voor innovatie, en kunt werken met het elektronisch patiëntendossier.

## 7 Professionaliteit en kwaliteit

- Je kunt de toepasselijke wet- en regelgeving, richtlijnen en professionele standaarden met respect voor de geldende beroepscode en regels van de organisatie inzetten om professionele zorg te verlenen en bruikbare protocollen voor het verlenen van zorg te ontwikkelen;
- Je kunt de visie op kwaliteit van de zorg begrijpelijk verwoorden en de resultaten van verleende zorg monitoren en toetsen aan relevante kwaliteitskaders;
- Je bent in staat resultaatgericht, effectief en efficiënt te werken, en in staat om zaken te initiëren en te ontwikkelen op het gebied van kwaliteitszorg en innovatie, waarbij je rekening houdt met professionele standaarden en actuele richtlijnen;
- Je kunt je eigen waarden en normen en die van de beroepsgroep onderkennen en verantwoord omgaan met (beroepsgerelateerde) spanningsvelden, zoals betrokkenheid versus zakelijkheid en nabijheid versus afstand;
- Je kunt de grenzen van het persoonlijk en professioneel handelen onderkennen, benoemen en aangeven bij collega's en zorgvragers;
- Je kunt zelfbewust en assertief het beroep uitoefenen, ambassadeur van het beroep zijn, professioneel en persoonlijk leiderschap tonen en collega's en aankomend verpleegkundigen aanspreken op (on)professioneel gedrag.

## Meer weten?

Je leest alles op de themapagina:  
[venvn.nl/Themas/Beroepsprofielen](http://venvn.nl/Themas/Beroepsprofielen)